

УДК 34.07

**ПРАВОВИЙ СТАТУС КОЛЕГІЇ МІНІСТЕРСТВА АГРАРНОЇ
ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ****О.С. ДУДЧЕНКО,**

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри права та методики викладання історико-правознавчих дисциплін Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, м.Ніжин, Україна

У статті розглянуто правові засади становлення та діяльності колегії Міністерства аграрної політики та продовольства України. Визначено суть поняття «колегія», проаналізовано процедуру утворення, організаційну структуру та повноваження колегії Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Ключові слова: *міністерство, колегія, принцип поєднання колегіальності та єдиноначальності.*

Становлення в Україні відповідно до ст. 1 Конституції України суверенної, незалежної, демократичної, соціальної, правової держави послужило реформуванню всієї системи органів державного управління. Правові засади створення та функціонування центральних органів виконавчої влади регламентуються Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. Відповідно до Указу Президента України «Про Міністерство аграрної політики та продовольства України» 23 квітня 2011 р. № 500/2011 Міністерство аграрної політики та продовольства України є правонаступником Міністерства аграрної політики України. Відповідно до ч. 1

Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України, затвердженого Указом Президента України «Про Міністерство аграрної політики та продовольства України» 23 квітня 2011 р. № 500/2011 Міністерство аграрної політики та продовольства України (Далі – Мінагрополітики України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Мінагрополітики України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з питань формування та забезпечення реалізації: державної аграрної політики, політики у сфері сільського господарства та з питань продовольчої безпеки держави; державної політики в галузях рибного господарства та рибної промисловості, охорони, використання та відтворення водних живих ресурсів, регулювання рибальства та безпеки мореплавства суден флоту рибного господарства, ветеринарної медицини, безпечності харчових продуктів, у сферах карантину та захисту рослин, охорони прав на сорти рослин, земельних відносин та топографо-геодезичної і картографічної діяльності, лісового та мисливського господарства, нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі [1]. Одним з основних принципів діяльності Мінагрополітики України є принцип поєднання єдиноначальності та колегіальності, який втілюється у створенні та функціонуванні в структурі міністерства колегії.

Дослідженнями окремих аспектів створення та діяльності колегії Міністерства аграрної політики та продовольства України займалися вітчизняні вчені В.Б. Авер'янов, І.Л. Давітнідзе, В.А. Дерезь, І.І. Ємельянова, В.С. Калиновський, А.А. Коваленко, Ю.М. Козлов, А.М. Колодій, В.К. Колпаков, О.Л. Копиленко, О.Д. Крупчан, О.В. Кузьминець, Б.М. Лазарєв, Н.Р. Нижник, С.Г. Серьогіна, В.Я. Тацій, В.І. Тимцуник, Ц.А. Ямпольська та інші.

Метою цієї статті є дослідження правових та організаційних засад створення та функціонування колегії Мінагрополітики України. Завдання даного дослідження наступні: визначити суть поняття «колегія міністерства»; виокремити функції колегії Мінагрополітики України; проаналізувати її повноваження та склад, охарактеризувати особливості прийняття та реалізації рішень колегії Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про колегію міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади і місцевої державної адміністрації» від 2 жовтня 2003 р. № 1569 (Далі – *Типове положення...2003 р.*) колегія міністерства є консультативно-дорадчим органом і утворюється для підготовки рекомендацій щодо виконання міністерством своїх завдань, погодженого вирішення питань, що належать до його компетенції, та для колективного і вільного обговорення найважливіших напрямів діяльності міністерства [2; 48].

Правові засади створення та функціонування колегії Мінагрополітики України визначені Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р., Постановою Кабінету Міністрів України «Про

затвердження Типового положення про колегію міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади і місцевої державної адміністрації» від 2 жовтня 2003 р. № 1569, Указом Президента України «Про Міністерство аграрної політики та продовольства України» 23 квітня 2011 р. № 500/2011, наказом Міністерства аграрної політики та продовольства «Про затвердження Положення про колегію Міністерства аграрної політики та продовольства України» від 07 липня 2011 р. № 322 та іншими наказами Мінагрополітики України.

Колегія Міністерства аграрної політики та продовольства України є консультативно-дорадчим органом і утворюється для підготовки рекомендацій щодо виконання міністерством своїх завдань, погодженого вирішення питань, що належать до його компетенції, та для колективного і вільного обговорення найважливіших напрямів діяльності агропромислового комплексу України. Рішення про утворення або ліквідацію колегії приймається Міністром аграрної політики та продовольства України. Проаналізувавши нормативно-правові акти України, ми можемо виокремити функції колегії Міністерства аграрної політики та продовольства України, зокрема, колегія: 1) обговорює і приймає рішення щодо перспектив і найважливіших напрямів діяльності Міністерства; 2) розглядає пропозиції щодо: удосконалення законодавства; забезпечення співпраці з центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування під час виконання покладених на них завдань; розширення міжнародного співробітництва в аграрному секторі економіки; формування та забезпечення реалізації державної аграрної політики, продовольчої безпеки держави, державного управління у сфері сільського господарства, садівництва, виноградарства, харчової промисловості, рибного господарства, переробки сільськогосподарської продукції; 3) обговорює прогнози і програми соціально-економічного розвитку агропромислового комплексу, інші державні програми та визначає шляхи їх реалізації; 4) розглядає питання про стан дотримання фінансової, бюджетної дисципліни, збереження та використання державного майна, здійснення внутрішнього фінансового контролю та усунення виявлених недоліків; 5) розробляє пропозиції щодо вдосконалення діяльності Міністерства аграрної політики та продовольства Автономної Республіки Крим, головних управлінь агропромислового розвитку облдержадміністрацій, Управління промисловості, розвитку інфраструктури та агропромислового розвитку Севастопольської міської держадміністрації, самостійних структурних підрозділів міністерства та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра аграрної політики та продовольства України, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства; 6) аналізує стан роботи Міністерства з питань забезпечення прав і свобод людини і громадянина; 7) розглядає результати роботи міністерства, Міністерства аграрної політики та продовольства

Автономної Республіки Крим, головних управлінь агропромислового розвитку облдержадміністрацій, управління промисловості, розвитку інфраструктури та агропромислового розвитку Севастопольської міської держадміністрації, управлінь агропромислового розвитку районних держадміністрацій, самостійних структурних підрозділів Міністерства та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра аграрної політики та продовольства України, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства, а також інших підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності і підпорядкування (в межах компетенції Міністерства); 8) аналізує стан дотримання законодавства з питань державної служби, організаційно-кадрової роботи та виконавської дисципліни; 9) розглядає інші питання, пов'язані з реалізацією завдань, покладених на Міністерство [1].

Кількісний та персональний склад колегії міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади затверджує відповідно міністр. До складу колегії міністерства входять міністр (голова колегії), перший заступник міністра, заступника міністра (у разі введення посади), заступник міністра – керівник апарату за посадою. У разі потреби до складу колегії Мінагрополітики України можуть включатися керівники структурних підрозділів апарату Мінагрополітики України, а також у встановленому порядку інші особи.

На практиці в основному колегії створюються в максимальній кількості, вказаній у положенні про склад колегії відповідного органу. Необхідно відмітити, що кількісний та персональний склад колегій міністерств відзначається певним розмаїттям. Так, наприклад, до складу колегії Міністерства юстиції в 2003 р. входило 15 осіб, Міністерства фінансів – 17, Міністерства аграрної політики – 18, а Міністерства освіти і науки – 25 [3, с. 393]. Отже, критерії визначення кількісного складу колегій в законодавстві України не передбачені. На практиці дане питання вирішується безпосередньо керівником відповідного центрального органу виконавчої влади України. Наприклад, відповідно до Наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження персонального складу колегії Міністерства аграрної політики та продовольства України» від 25 січня 2011 р. № 2 до складу колегії входили Міністр аграрної політики та продовольства України (голова колегії); перший заступник Міністра аграрної політики та продовольства України; заступник Міністра аграрної політики та продовольства України керівник апарату, головний консультант Головного управління соціально-економічної політики Адміністрації Президента України (за згодою); почесний президент Національної академії аграрних наук України (за згодою); Голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (за згодою); президент Всеукраїнського громадського об'єднання «Українська аграрна конфедерація» (за згодою); голова Котелевської державної адміністрації Полтавської області, Герой

України (за згодою); ректор Національного університету біоресурсів і природокористування України (за згодою); президент Асоціації фермерів та приватних землевласників України (за згодою); голова Аграрного союзу України (за згодою); перший віце-президент Національної академії аграрних наук України (за згодою); голова Житомирської обласної державної адміністрації (за згодою); заступник Міністра аграрної політики та продовольства України; радник Президента України (за згодою); директор ТОВ «Корпорація «Агро-Союз» (за згодою); заступник голови Вінницької обласної державної адміністрації з питань агропромислового комплексу (за згодою); голова Профспілки працівників агропромислового комплексу України (за згодою) [4].

За результатами своєї діяльності колегія приймає рішення. Рішення колегії приймаються з кожного питання порядку денного відкритим голосуванням більшістю голосів присутніх на засіданні членів колегії. За рішенням головуєчого може застосовуватися процедура таємного голосування. Думка відсутнього члена колегії з питань порядку денного засідання, подана у письмовій формі, розглядається на засіданні колегії і враховується під час голосування.

Рішення колегії проводиться у життя, як правило, наказами міністра. Проте, якщо рішення колегії, прийняте з організаційних, процедурних і контрольних питань, то воно вносяться до протоколу засідання колегії без видання наказу. Рішення колегії оформляються протоколами, які підписуються головуєчим та працівником, який веде протокол.

Типове положення 2003 р. регламентує порядок вирішення протиріч між головою та членами колегії. Так, у разі виникнення розбіжностей між головою та іншими членами колегії під час прийняття рішення керівник центрального органу виконавчої влади проводить у життя своє рішення, доповідаючи у разі потреби про розбіжності, що виникли, Кабінету Міністрів України. Члени колегії також можуть повідомити свою думку Кабінету Міністрів України. В практичній діяльності такі протиріччя трапляються дуже рідко. Контроль за виконанням рішень колегії здійснює структурний підрозділ (окремий працівник), визначений міністром. В свою чергу колегія розглядає на своїх засіданнях стан виконання прийнятих нею рішень [2; 48].

Таким чином, колегія Міністерства аграрної політики та продовольства України є консультативно-дорадчим органом, який створюється для всебічного розгляду та вирішення питань, віднесених до відання міністерства. Правові засади діяльності колегії Міністерства аграрної політики та продовольства України визначаються *Типовим положенням 2003 р.* та положенням про колегію Міністерства аграрної політики та продовольства України. Проте, на сьогодні потребує своєї подальшої регламентації цілий ряд питань. По-перше, відсутність єдиного законодавчого акту, який би детально регламентував діяльність колегій центральних органів виконавчої влади; по-друге, правова неврегульованість питання персональної відповідальності членів

колегії за прийняті ними рішення та питання контролю за виконанням рішень колегії; по-третє, потребує реорганізації склад колегій центральних органів виконавчої влади та правовий статус членів колегії. Отже, на нашу думку, всі ці питання варто було вирішити шляхом прийняття Верховною Радою України Закону України «Про колегії органів виконавчої влади України». Це в свою чергу забезпечить ефективну роботу виконавчої влади.

Література

1. Указ Президента України «Про Міністерство аграрної політики та продовольства України» від 23 квітня 2011 р. № 500/2011. Редакція від 17.01.2012. [Електронний ресурс] : Верховна Рада України. Офіційний веб-сайт. – Режим доступу до джерела : // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/500/2011/page>.
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про колегію міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади і місцевої державної адміністрації» від 2 жовтня 2003 р. № 1569. [Електронний ресурс] : Верховна Рада України. Офіційний веб-сайт. – Режим доступу до джерела : // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1569-2003-%EF>.
3. Журавський В. С. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні : [підруч. для студ. вищих навч. закл.] / Журавський В. С., Сergygin В. О., Ярмиш О. Н. – К. : Концерн “Видавничий Дім “Ін Юре”, 2003. – 672 с.
4. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження персонального складу колегії Міністерства аграрної політики та продовольства України» від 25 січня 2011 р. № 2. [Електронний ресурс] : – Режим доступу до джерела : // <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1021.6985>.

Правовой статус коллегии Министерства аграрной политики и продовольствия Украины

Дудченко О.С.

В статье рассмотрены правовые основы становления и деятельности коллегии Министерства аграрной политики и продовольства Украины. Определена суть понятия «коллегия», проанализированы процедуру образования, организационная структура и полномочия коллегии Министерства аграрной политики и продовольства Украины.

***Ключевые слова:** министерство, коллегия, принцип сочетания коллегияльности и единоначалия.*

**Legal status board Ministry of agriculture and food of Ukraine
Dudchenko O.S.**

The article analyzes the legal principles of establishment and activities of the Ministry of agriculture and food of Ukraine. Defines the essence of the term «board», analyzed the formation process, organizational structure and authority of the Ministry of agriculture and food of Ukraine.

Keywords: *ministry, board, the principle of combination of collegiality and unity of command.*